

[Statsministeren.]

Kommissionen har anlagt det hovedsynspunkt, at tiden nu måtte være inde til at gennemføre et ensartet retssystem i Grønland, således at den hidtil gældende opdeling af retsvæsenet i 2 systemer — et, der gjaldt for danskerne i Grønland, og et for den grønlandske befolkning — bortfalder. Det fremhæves i betænkningen, at en forudsætning for en gennemførelse af et sådant fælles retssystem må være, at der tilvejebringes en ordning, der må anses for tilstrækkelig betryggende til også at omfatte personer, der hidtil har stået under dansk ret. På den anden side kræver det ikke nærmere påvisning, at en direkte overførelse af det danske retsplejesystem ikke er mulig. Dels må der tages hensyn til de særlige grønlandske sædvaner og hele den grønlandske indstilling, dels nødvendiggør de geografiske forhold i Grønland betydelige afvigelser fra de bestemmelser, der gælder for Danmark.

Det foreliggende lovforslag tilsigter at føre kommissionens betænkningsafsnit vedrørende retsvæsenet ud i livet, og i overensstemmelse hermed er det et hovedpunkt i loven, at dens bestemmelser finder anvendelse på alle grønlandske retssager, uanset om nogen af parterne har tilknytning til Danmark. Jeg henviser herved til, at kap. 7 § 13 ophæver §§ 43 og 44 i styrelsesloven af 1925, hvori det dobbelte retsplejesystem i Grønland var lovfæstet.

Kap. 1 slutter sig nær til de af kommissionen stillede forslag om domstolenes og politimyndighedens organisation. I § 2 gives der således bestemmelse om oprettelse af den af kommissionen foreslåede appeldomstol, der i udkastet benævnes landsret. Denne ret skal bestå af en af kongen udnævnt juridisk uddannet dommer som retsformand og to af landsrådet udpegede domsmænd. Dette er et hovedpunkt i lovforslaget, idet indførelsen af en appeldomstol med en juridisk uddannet formand skulle muliggøre en sagligt mere betryggende og mere ensartet domstolspraksis, dels gennem muligheden for en prøvelse i 2 instanser, dels gennem den vejledning af lægdomerne, som det efter lovforslagets § 16 påhviler landsdommeren at yde.

§§ 5 og 6 indeholder bestemmelserne om underretternes sammensætning. Der vil i overensstemmelse med kommissionens forslag blive oprettet en underret for hver kommune, hvilket vil sige, at der vil blive 16 underretter. Det skal dog efter § 5, hvis det viser sig hensigtsmæssigt, ved kgl. anordning kunne bestemmes, at to eller

flere kommuner skal udgøre een retskreds. Underretterne bliver indtil videre rene lægdomstole, idet man i overensstemmelse med kommissionens forslag ikke har anset det for muligt at sende juridiske dommere i større tal til Grønland.

Et andet hovedpunkt i forslaget er indførelsen af en politimyndighed, der indtil videre tænkes udøvet af 5 danske politifolk, der til deres bistand dels får 5 grønlandske underbetjente, dels kommunefogderne.

Som påpeget i betænkningen må den hidtidige ordning, hvorefter den samme myndighed varetog anklagen og domsvirksomheden, anses for meget betænkkelig og i strid med de grundlæggende demokratiske retsplejebegreber. Kap. 1 §§ 17 og 18 muliggør ved deres bestemmelser om en politimyndighed en adskillelse af den anklagende og den dømmende myndighed. Politiet vil tillige kunne tage sig af andre udenfor retsplejen liggende opgaver, der trænger sig stærkt på.

I den øvrige del af lovforslaget er der givet en række bestemmelser om selve retsplejens udøvelse. Man har herved navnlig haft for øje, at en betryggende retsudøvelse forudsætter, at der findes en række forskrifter til sikring af parter og vidners stilling under processen. Endvidere har man lagt vægt på at forme loven således, at de lægdomstole herigennem kunne opnå en vejledning i retsudøvelsen, hvilket jo også er vigtigt for at opnå ensartethed.

Jeg skal afholde mig fra en detaljeret gennemgang af lovens bestemmelser, der i et vist omfang er af rent teknisk karakter, og nøjes med ved denne lejlighed at give en kort oversigt over udkastets systematik og indhold.

I kapitel 2 gives der en række bestemmelser, der er fælles for behandlingen af alle retssager, både civile og kriminelle sager. I § 1 foreslås det, at både grønlandsk og dansk er retssprog. Dette er jo nødvendigt, idet man bør kunne vælge det sprog, som flertallet af dommerne og parterne forstår.

Der gives derefter i §§ 2—6 en række instruktive bestemmelser om førelse af retsbøger og retsformandens ledelse af retsmøderne.

I §§ 7 og 8 foreslås offentlighedsprincippet gennemført. De undtagelser, der gøres fra denne grundsætning, er i princippet som de i Danmark gældende undtagelser, men bestemmelsen er også af pædagogiske grunde gjort mindre kompliceret.

I §§ 9—12 gives der en række tekniske bestemmelser om forkyndelse og i §§ 13—21